

חינוך בפרשה- פרשת ויקרא

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ, מרצה באחיה

יבואו טהורים

פסוקי ויקרא נלמדים במתיקות בפי תינוקות של בית רבן, בראשית צעדיהם בלימוד התורה. המנהג העתיק יסודו במדרש "אמר רבי אסי, מפני מה מתחילין לתינוקות ב'תורת כהנים' (ויקרא) ואין מתחילין ב'בראשית', אלא שהתינוקות טהורים, והקרבת טהורים. יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים. "רבי יהודה החסיד מוסיף טעם (ספר חסידים תתש"מ) כי בדומה לקרבנות, אף בזכות תשב"ר העולם קיים. רק כהן ראוי, לאחר בדיקות, הכנות והיטהרות, רשאי לשרת בקודש, כך דרושים מלמדים מומחים לחינוך ילדינו, מעמידי העולם. בנינו ערבים לנו 'עֲרְבֹת עֲרְבָה!

בס"ד איכשר דרא, ואף המלמדים את הגיל הרך כיתות גן, ב'מכינה' וכיתות הראשונות בת"ת, עוברים הכשרה במסלול לימודים מותאם להוראת השכבות הצעירות. כיום מכירים בחשיבות כיתות אלו, בהן מעצבים את נפש הילד ויכולותיו הלימודיות. לא עוד השתעשעות בלבד והעברת הזמן ללא כיוון ויעד! לא בכדי קרויה התקופה 'גיל הרך', כי הילד הוא כחומר רך ביד היוצר, ויש לעבוד בצורה ראויה עם מטרות ברורות בשנים מיוחדות אלו. עם זאת, למלמדים 'של פעם' היה ניחוח עתיק של אהבת תורה יראת שמים, והלוואי וניתן 'ללמד' בקורסים איכותיים אותנטיות אלו.

נייר חדש

חז"ל לימדונו (אבות ד כ) 'הלומד ילד למה הוא דומה? לדיו כתובה על נייר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר מחוק'. אסור לבזבז זמן יקר זה! דימוי מקביל אמרו הקדמונים (מבחר הפנינים' שער החכמה) 'בְּקֶשֶׁת החכמה בימי הזקנה - כְּתוּ עַל החול, ובקשת החכמה בימי הנערות - כפיתוח על האבן'. מפקידים נשמות ילדינו בידי מלמדים אומנים, יראי ה', 'שהשתלמו ברזי המקצוע'. 'החריתה' נצחית, בהנחלת חינוך והקניית דרכי חכמה.

על המלמד של הגיל הרך ושל כל גיל להשכיל בעניינים התפתחותיים רבים. חשוב לזהות מעכבים וקשיים. המלמד עוקב אחרי רמזים לקשיי ראייה ושמיעה. הוא מלווה ילד שטרם הבשיל דיו מבחינה תחושתית ופונטית. הוא שם לב להתפתחות מוטורית תקינה. וכל זאת בנוסף לדרכי ההוראה מותאמים לגיל! מה ב'פרשת השבוע' מלמדים, וכיצד? אילו ציורים והפעלות יועילו להמחשה? ועולם הקניית הקריאה ושיטותיה... והתפתחות חברתית ורגשית בריאה...

מלמד, מצוין ככל שהוא, אינו רופא התפתחותי לגגיל הרך, ואף לא מאבחן. אינו קובע 'הגדרות' ו'תגיות'. עליו לתאר נכון, בְּאֹר מקצועי, את שהוא רואה. הוא למד למלא נכון 'שאלון' לרופא התפתחותי ולכתוב דו"ח תפקודי. בשאלון מעביר התרשמות, ללא שקובע מסמרות וּמְבִטָן מסקנות. מחובתו לראות ולעקוב אחר כל תלמיד. הוא מאזין להם - ולא רק משמיע. כּדִי לְשִׁפְּתָחוּ דרכי חשיבה וכישורי שפה תקינים, הוא מעודדם להתבטא ולהביע, לספר ולהקריא. אך עליו להקשיב!

פרשת זכור

הגמרא מתריעה 'שבשתא - כיון דְּעָל עָל' [שיבוש שנכנס ונקבע בלב קשה להוציא] ולכן חובה לְמַנּוֹת מלמד שמדייק (ב"ב כ"א). 'הדיוק' שבמלמד אינו במה שהוא אומר בלבד, אלא מדייק ושם לב מה ואיך הם קלטו. היתכן לומר 'סיימתי את העברת החומר?' נַצַּל את הזמן לשמוע את החומר שוב ושוב מפי התלמידים! מְנַע 'שבשתא' שלא תיקבע. השבוע מוסיפים וקוראים 'פרשת זכור'. הגמרא (שם) מספרת כי יואב בן צרויה לָחַם והכה באדום. בשובו הקפיד דוד המלך על שהרג רק את הזכרים ולא מחה זְכָרָם. דוד דרש מיואב בן-אחותו להקריא בספר תורה את שלהי פר' כי תצא. יואב קרא תְּמַחָה אֶת זְכָר עֶמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם! ביקש דוד לשמוע את המלמד שלימדו בילדותו, והוא כן קרא כראוי - תְּמַחָה אֶת זְכָר עֶמְלֵק, זכרים ונקבות. דוד דן את המלמד למיתה, משום שנא' אָרַר עֲשֵׂה מְלֶאכֶת ה' רְמִיָּה! ופירשו (ריטב"א ועוד) כי אמנם המלמד הקריא טוב לתלמידיו, אך לא דייק שגם הם יקראו נכון! דרושה תשומת לב!

"המלמד פרשת השבוע לילדים בגיל הרך - יכין עצמו ושיעורו היטב, לא פחות מר"מ המוסר שיעור בגפ"ת ראשונים ואחרונים!". הרי בגיל צעיר כל מילה נקלטת - לטוב ולמוטב. גם האוירה שהמלמד מְשַׁרְה, נספגת בקרבם, כמו שפת גופו והמחשותיו. הליכותיו ודיבורו הם מקור לחיקוי. בגיל הרך אין עדיין 'סַנְנִים' שיש לבוגרים, הכל נקלט ונקבע בנפש הילד הצעיר ובאישיותו המתפתחת. גם על המלמדים נאמר 'יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים בס"ד'!

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com